

14. Interpelácia poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky N. Grausovej na ministerku školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky M. Lubyovú podaná 14. septembra 2017 vo veci konania výstavy „BODY THE EXIBITION“

Natália Grausová
Poslankyňa
Národná rada Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum: zaevidovania: 14-09-2017		
Číslo spisu: PRED5-612K014		
Listy: 1/-	Prilohy: 1/14	
RZ	ZH	LU

VEC: Interpelácia na ministerku školstva SR Martinu Lubyovú vo veci zastavenia konania výstavy Body the exhibition.

Vážená pani ministerka školstva SR Martina Lubyová.

V súlade s článkom 80 Ústavy Slovenskej republiky a §129 zákona o rokovacom poriadku dovoľujem si Vám podať nasledovnú interpeláciu.

V súvislosti s konaním výstavy „BODY-THE-EXHIBITION“ na výstavisku Incheba v Bratislave, ktorá sa koná od 10. 8. 2017, vydal 31. 7. 2017 Ústav zdravotníckej etiky SZU v Bratislave nasledovné odborné stanovisko určené pre odbornú i širšiu verejnosť:

1. Podľa dostupných informácií ide o plánovanú výstavu exponátov, ktorými sú celé ľudské mŕtvolky alebo ich časti, úplne alebo čiastočne zbavené kože, vypitvané a metódou tzv. plastinácie upravené a fixované do rozličných póz „bežného života“ (v medzinárodnom priestore sa na označenie podobných expozícií používa termín „**nekropornografia**“). Organizátori výstavy, či vlastníci exponátov nevedia adekvátnym spôsobom preukázať pôvod mŕtvych tiel alebo ich častí, ktoré sa použili na výrobu exponátov výstavy, existujú však dôvodné medializované podozrenia, že ide o mŕtvolky väzňov svedomia, prípadne iných popravených osôb, ktoré nikdy organizátori ani vlastníci exponátov presvedčivo nevyvrátili. K vystavovaným mŕtvym telám nie sú podľa verejne dostupných informácií, doklady nevyhnutné pri legálnom zaobchádzaní s mŕtvym ľudským telom alebo jeho časťami (napr. cezhraničný transport, pietne uchovávanie). Organizátori, či vlastníci výstavy taktiež nevedia predložiť informovaný súhlas nebohého s využitím jeho mŕtveho tela pre potreby takejto výstavy,

ktorý by bol za jeho života získaný slobodne a v zmysle základných medzinárodných právnych a etických požiadaviek.

2. V prípade spomínanej výstavy nejde o **edukáciu**. Ak, tak potom skôr o opovážlivú, až brutálnu „**anti-edukáciu**“, ktorá účelovo a zavádzajúco prezentuje laickej verejnosti hlboko znevažujúci obraz o ľudskom tele. Tento zmrzačený obraz ľudského tela sa navyše ponúka ako „vzdelávanie“, školopovinným deťom, mladistvým a celým rodinám. Jednoznačne tu ide o

bezohľadnú komerčnú aktivitu, čiže o získavanie nekalého finančného prospechu využitím, resp. zneužitím mŕtveho ľudského tela či jeho častí.

3. Prezentácia mŕtveho, úmyselne zohaveného, obnaženého (dokonca zbaveného kože) a neprirodzene fixovaného ľudského tela, akú ponúka za nemalé vstupné táto výstava, hrubým spôsobom porušuje ľudskú dôstojnosť, základné ľudské práva. Je v príkrom rozpore s fundamentálnymi, etickými princípmi a normami spoločnosti a medzinárodného spoločenstva národov, ktorých nástroje sú vyjadrené vo všeobecne rešpektovaných štandardoch medzinárodného práva i etiky.

4. Konanie výstavy, jej prezentácia nedostatočne informovaným návštevníkom, osobitne deťom, mladistvým a osobám s krehkou psychikou je hanbou pre všetky miesta, kde sa tento opovážlivý podvod na neinformovanej verejnosti i na štátnych a samosprávnych autoritách podarilo realizovať.

5. Výstava, jej príprava, ako aj získavanie a výroba spomínaných „exponátov“ je taktiež v príkrom rozpore s platnými právnymi predpismi, osobitne s tými, ktoré na území Slovenskej republiky i v medzinárodnom priestore upravujú zaobchádzanie s mŕtvymi ľudskými telami alebo ich časťami, ako aj s akýmkoľvek biologickým materiálom ľudského pôvodu. Ako príklady predpisov a ustanovení uvádzam: **Dohovor o ľudských právach a biomedicíne (CET 164, č. 40/2000 Z. z.), Trestný zákon (č. 300/2005 Z. z.), Zákon o zdravotnej starostlivosti (č. 576/2004 Z. z.), Zákon o pohrebníctve (č. 131/2010 Z. z.) a iné.** Ale podľa môjho názoru aj **Zákon o reklame - Z. z. č. 147/2001, najmä §3 a Listina základných práv Európskej Únie (7. 12. 2000), príloha Lisabonskej zmluvy, najmä čl. 3 ods. 2 v spojení s čl. 1.**

6. Vzhľadom na uvedené závažné skutočnosti je potrebné, aby príslušné štátne a samosprávne orgány vo veci neodkladne konali, a to v súlade so svojou etickou/mravnou, právnou a politickou zodpovednosťou, platnými zákonnými a inými relevantnými predpismi v rozsahu svojich právomocí.

Veríme, že toto stanovisko bude užitočné pre všetkých, ktorí vo veci hľadajú nezávislé a odborné racionálne usmernenie.

Prof. MUDr. Jozef Glasa, CSc., PhD., v. r. prednosta ústavu

K výstave Body The Exhibition vydal stanovisko aj arcibiskup *Mons. S. Zvolenský*.

Podľa jeho slov táto výstava opätovne prináša na Slovensko ľudské mŕtvoly s nejasným pôvodom, vypreparované ako exponáty kvôli materiálnemu zisku. S prihliadnutím na **odborné stanoviská Slovenskej lekárskej komory a Ústavu zdravotníckej etiky odporúča, aby sa veriaci na tomto podujatí nezúčastňovali.** Ani zvedavosť na bizarnú atrakciu, ani klamlivá možnosť vzdelávania nemôžu prekryť skutočnosť, že ide o zneváženie mŕtvych tiel, ponižujúce ľudskú dôstojnosť.

Vážený pán minister zdravotníctva SR Tomáš Drucker, Vážený pán minister kultúry SR Marek Maďarič, Vážená pani ministerka školstva SR Martina Lubyová, Vážený pán minister vnútra SR Robert Kaliňák.

Podporu k odbornému stanovisku Slovenskej lekárskej komory, Ústavu zdravotníckej etiky a predsedovi KBS Stanislavovi Zvolenskému vyjadrilo na Slovensku už množstvo občianskych združení, ktoré vyzývajú všetkých občanov Slovenska, aby toto nehumánne podujatie nepodporovali. Patria medzi nich:

O.z. Aliancia za nedeľu (AZN), Iniciatíva 2016, o.z. Magnificat Slovakia, o. z. Dedičstvo otcov, o.z. Rastic; Panslovanská únia, Konzervatívne Slovensko, Spoločnosť A. Hlinku, Vospolnosť, Hlas občanov Slovenska ale aj Asociácia za život a rodinu, Slovenská Asociácia Falun Gong, Fórum života, Fórum kresťanských Inštitúcií, Hnutie kresťanských spoločenstiev detí, Dobrá novina, Národný pochod za život a iné.

Občania, u ktorých táto výstava vzbudzuje odpor sú presvedčení, že žiadne ľudské telo by v kultúrnej spoločnosti nemalo byť ani po smrti predmetom zisku a preto by aj výstava preparovaných ľudských tiel mala byť na Slovensku zakázaná a plastizácia mŕtveho ľudského tela by mala byť zaradená medzi zločiny proti ľudskosti.

Práve v týchto dňoch prebehla médiami správa, podľa ktorej policajti, zrejme po vzore nechutnej výstavy *Body The exhibition*, zverejnili fotku, na ktorej je nainštalovaný do „vtipnej pózy“ mŕtvy zajac, ktorého pravdepodobne nešťastnou náhodou zrazili. Fotografie tohto zajaca boli označené s upozornením, citujem: „*Zábery nie sú vhodné pre osoby mladšie ako 18 rokov a pre citlivé povahy*“. A pritom ten zajac nebol ani len stiahnutý z kože a polícia už po autoroch fotografie pátra. Je to normálne? A čo by policajti začali tvrdiť, že zajac im dal pred smrťou informovaný súhlas na svoje vystavovanie za účelom zisku z vystavovania jeho tela? Na druhej strane sú tu nechutné exponáty plastinovaných ľudí stiahnutých z kože, nielen na výstave v Inchebe, ale aj na billboardoch po celom Slovensku, na ktoré sa pozerajú aj naše deti a mládež. Toto už nie je nevhodné pre osoby mladšie ako 18 rokov a pre citlivé povahy? Zajac poburuje, čínski väzni svedomia stiahnutí z kože už nepoburujú? To už majú naozaj na Slovensku zvieratá väčšie práva ako ľudia? Patrí im viac úcty ako nám ľuďom? Prečo aj v tomto prípade výstavy štátne orgány a polícia nekonajú?

Vzhľadom na odborné stanovisko Ústavu zdravotníckej etiky SZU v Bratislave, ale aj vzhľadom na medializovaný prípad nebohého zajaca existuje vážne podozrenie, že táto nehumánna výstava je v rozpore s príslušnými ustanoveniami Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne (CET 164, č. 40/2000 Z. z.), Trestným zákonom (č. 300/2005 Z. z.), Zákonom o zdravotnej starostlivosti (č. 576/2004 Z. z.), Zákonom o pohrebníctve (č. 131/2010 Z. z.) a podľa môjho názoru aj Zákonom o reklame - Z. z. č 147/2001, najmä §3 a Listinou základných práv Európskej Únie.

Preto vás páni ministri a pani ministerka **žiadam, aby štátne orgány zastavili nehumánnu výstavu *Body The Exhibition***, ktorá uráža ľudskú dôstojnosť a poburuje občanov Slovenska.

Žiadam vás, aby ste sa začali neodkladne a s plnou vážnosťou zaoberať odborným stanoviskom Ústavu zdravotníckej etiky SZU, Slovenskej lekárskej komory a stanoviskom predsedu KBS

Mons. S. Zvolenského k výstave Body The Exhibition s plnou vážnosťou, minimálne ako v prípade nebohého zajaca.

Ďakujem za odpoveď.

S pozdravom,

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, cursive letters that appear to be 'NG'.

Natália Grausová,
poslankyňa NRSR